

La intervenció de la biblioteca pública a Catalunya en les polítiques locals d'informació

**Joan Amorós Fontanals, José Antonio Ontalba Ruipérez
i Glòria Pérez Salmerón**

RESUM: *A partir de l'anàlisi de les vinculacions existents i possibles entre les polítiques locals d'informació i l'actuació de la biblioteca pública en el municipi, es reflexiona sobre l'actuació d'aquesta com a centre local d'informació en el context de la societat de la informació. Es presenta un estudi sobre l'estat de la qüestió en la prestació de serveis d'informació comunitària i/o local. Es conclou en la poca vinculació de la biblioteca pública a Catalunya amb les polítiques locals d'informació i la responsabilitat que cal que els professionals hi prenguin. S'aposta per la creació de serveis d'informació local, pel coneixement de les especificitats del territori i de les necessitats d'informació que hi són presents, i s'apunten uns criteris d'actuació basats en la cooperació amb els altres serveis d'informació locals.*

1. INTRODUCCIÓ

Analitzant els convenis per a la creació de biblioteques de la Xarxa de Biblioteques entre l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament pertinent, hom pot observar que a partir de l'any 1989 s'hi afegeix una nova clàusula en l'establiment dels compromisos per part municipal, segons la qual l'Ajuntament es compromet a "proporcionar a la Biblioteca un exemplar de tots els llibres, fullets, guies, cartells, programes i altres documents escrits, sonors o visuals editats pel propi Ajuntament o els seus organismes".¹

A partir del 1994, entre altres afirmacions, les parts declaren la funció de la biblioteca d'acord amb el Manifest de la Unesco i que "ha de tendir a esdevenir un centre d'informació al servei dels ciutadans i de les seves organitzacions".²

**Joan Amorós Fontanals (amorosf@diba.es). Biblioteca Antoni Martín, El Prat de Llobregat.
José Antonio Ontalba Ruipérez.**

Glòria Pérez Salmerón (perezsg@diba.es). Biblioteca Can Casacuberta. Badalona.

Article rebut l'octubre de 1999

1. Seria interessant un estudi sobre el nivell de compliment que ha tingut aquest compromís.
2. Hem analitzat els convenis entre l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament pertinent, datats de: 16 de juliol de 1969, 11 d'octubre de 1989, 4 de gener de 1993, i 7 de juny de

Tenint en compte que la iniciativa en el disseny d'aquests convenis pertany a la Diputació de Barcelona, és a dir, que la proposta havia de néixer dels serveis tècnics i de la voluntat política de la Diputació provincial, hom pot veure que, malgrat el paper altament receptiu que hi prenen aquests municipis, la voluntat de l'Àrea de Cultura és creixent en promoure la seva implicació activa en les polítiques de lectura pública. Per tant, ens cal expressar prèviament el nostre màxim acord amb aquests pactes.

Ara bé, el fet que calgui afegir el compromís de la primera cita fa pensar que la realitat mostrés que no es podia donar per suposat, amb la qual cosa es produeix una sorprenent paradoxa: el fet de publicar, per part de l'Ajuntament, significa una voluntat de divulgació; els seus públics objectius prioritaris han de ser els ciutadans. No veuen la biblioteca municipal com un centre d'informació adreçat als seus ciutadans?

Potser així s'expliqui que encara avui la biblioteca pública no sigui, de manera generalitzada, el lloc on es poden consultar les normatives del municipi: les ordenances, els pressupostos, els plans d'ordenació... i que es prioritzin polítiques de creació de centres o serveis d'informació de tota mena de segments dels públics (juvenils, per a la gent gran...) i entorn als diferents àmbits (turisme, promoció econòmica,...) tot i que així calgui aplicar-hi un cost afegit i, en molts casos, potser innecessari, en oblidar que la biblioteca pública és el marc idoni per a la prestació, des de una òptica generalista, del conjunt d'aquests serveis.

La segona cita sembla voler reblar el clau en aquesta línia, al afirmar que *"ha de tendir a esdevenir un centre d'informació"*: què és la biblioteca pública sinó un centre d'informació?

Tanmateix, la societat encara no pensa en serveis d'informació comunitaris integrats a les biblioteques públiques com a serveis propis, tot i que la seva col·lecció pogués donar-los amb facilitat i amb la qualitat afegida de les aptituds dels seus professionals. Alhora, el ciutadà pensa poc en la biblioteca pública com l'entorn idoni per trobar respostes a les seves necessitats en matèria d'informació sobre la pròpia comunitat i sobre les possibilitats de desenvolupament que pot oferir als seus membres: per als sectors joves, per als aturats, per a la participació cívica... o bé d'informació sobre l'entorn, d'interès turístic, o per al lleure, o per a la creació o producció...

Si tenim en compte el concepte de col·lecció que desenvolupa Calenge, per al qual l'objecte de la biblioteca és *"fer entrar la col·lecció en ressonància amb la*

1994, (alguns són de canvis de seu i d'adequació de convenis anteriors a una nova situació, d'altres, convenis per a biblioteques de nova planta). Juntament al model que serveix de base actualment, constitueixen una mostra on l'evolució hi queda prou reflectida, ja que els diferents convenis s'han establert a partir de cadascun d'ells com a model, i sempre elaborats a proposta dels serveis tècnics i de la voluntat política de la Diputació provincial.

col·lectivitat”;³ resulta preocupant adonar-se que les informacions en principi més pertinents per a les interaccions entre col·lecció i col·lectivitat, no semblen massa pròpies de la nostra biblioteca pública, i així, la col·lecció local, acaba sent més vista com a un instrument d'utilitat preferent per a historiadors i estudiosos, i poc constituïda a partir del seguiment al dia dels interessos i de la realitat de la comunitat, i per això, d'escàs interès per al ciutadà mig.

D'altra banda, tampoc tenim en les polítiques del nostre país, cap programa que faciliti la tramesa sistemàtica a les biblioteques dels documents generats per les diferents administracions públiques com ho fa, segons Cornella,⁴ el *Depository Library Program* als Estats Units; ni una legislació que especifiqui clarament el dret dels ciutadans a l'accés general a la informació de les mateixes, com la *Freedom and Information Act* nord-americana.

Tot això ens fa plantejar com a hipòtesi de treball que les polítiques d'informació local i les biblioteques públiques, al nostre país solen oblidar-se mútuament, o com a molt, es miren de reüll.

En aquest aspecte, sembla que estem molt lluny de la situació americana i d'altres països europeus anglosaxons o nòrdics, tot i que el Parlament Europeu, en la *Resolució sobre el paper de les biblioteques a la societat moderna*,⁵ adoptada el 23 d'octubre de 1998, constata que els bibliotecaris professionals estan especialment capacitats per al tractament i la gestió de la informació, la qual cosa permet l'accés i l'ús de la informació per part de tot els ciutadans; considera que les biblioteques funcionen com a fòrums socials de gran importància en llurs comunitats; i recomana als Estats membres que els documents importants elaborats amb recursos procedents dels impostos es trobin a disposició dels ciutadans i demés usuaris a través de les biblioteques.

Tot i així, creiem que sempre s'han donat experiències puntuals que anaven en el sentit adequat, si bé mai han pogut quallar en una praxi que es generalitzés, encara que anem avançant en aquest camí en realitzacions recents. Esdevé un cas paradigmàtic la recent planificació de les noves biblioteques de Viladecans i La Garriga on el servei local d'informació als joves està integrat en la biblioteca. O el de Sant Joan Despí, on el servei local d'informació als joves no acaba d'integrar-se plenament a la biblioteca si bé se situa en un espai adjunt a ella però lleugerament diferenciat.

3. Bertrand Calenge, “Peut-on définir la bibliothéconomie?: essai théorique”, *BBF*, t. 43, núm. 2, 1998, p.8-20.

4. Alfons Cornella, “Políticas de información en España”, *Revista de serveis personals locals*, Cerdanyola: CIFA, D.L. 1996, p. 5-16.

5. Podem consultar-ne el text complet de la versió espanyola al servidor web del Parlament, adreça http://www.europarl.eu.int/dg7/calendrier/data/pv_adopt/es o a “Resolución del Parlamento Europeo sobre las bibliotecas”. *Delibros*, núm. 44, gener del 1999, p. 44-50.

Per tant, si acceptem la hipòtesi d'una insuficiència d'implicació, fóra bo estudiar l'estat de la qüestió amb l'objectiu de detectar (i difondre) bones pràctiques existents a fi de facilitar-ne l'extensió, tot intentant apuntar una anàlisi de les possibles causes —dels encerts i dels desencerts— repartida entre els qui decideixen les polítiques d'informació local i els professionals de la biblioteca. Perquè si bé els polítics del nostre país han cregut poc en la biblioteca pública com a centre d'informació per a la comunitat, els bibliotecaris també hi podem haver estat poc sensibles en la nostra generació de propostes. En tot cas, i sense passar per alt la responsabilitat dels primers, a nosaltres *ens interessa més aportar elements de reflexió que puguin contribuir a animar la implicació dels professionals*.

2. LA BIBLIOTECA PÚBLICA I LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ: UNA REFLEXIÓ TEÒRICA

A l'*Informe Bangemann* es defineix la societat de la informació com una societat en què la informació s'usa intensament en la vida econòmica, social, cultural i política. Les societats de la informació es distingeixen especialment per la importància que atorguen a la informació.⁶

Molts dels seus analistes, com Moore, Majó,⁷ o Cornella,⁸ fins i tot Postman,⁹ en analitzar els seus avantatges i riscos, consideren que les biblioteques són una eina clau per a estendre els primers a tota la població i minimitzar-ne els segons.

La informació pot produir efectes notables en la democràcia i en la participació en la vida local. A més, també se'n fa ús intensiu en la vida corrent dels ciutadans, els quals cada vegada en són més consumidors i alhora en poden esdevenir també productors. Les polítiques d'informació han d'intervenir en afavorir els avantatges socials que la societat de la informació pot produir en els ciutadans i han de mirar de superar-ne els riscos, especialment els de la possible divisió entre rics i pobres informacionals: els perills d'exclusió de sectors de la població davant els possibles obstacles en l'accés a la informació (minories, carències de formació, discapacitats...). Cal preveure serveis especials d'informació i assessorament adaptats a aquestes persones o grups. A més, cal defensar la informació pública, i la gratuïtat en l'accés als serveis d'informació bàsica per a la ciutadania, cosa en la què la biblioteca pública hi té una llarga tradició.

6. Nick Moore, "La sociedad de la información", en: *Informe mundial sobre la información*, Madrid: UNESCO/CINDOC, 1997, p. 295.

7. Joan Majó, *Xips, cables i poder*. Barcelona: Proa, 1997.

8. Alfons Cornella, "Economia de la informació o societat de la informació", *Barcelona Management Review*, núm. 8 (maig-juny 98), p. 15-31.

9. Neil Postman, *Tecnópolis: la rendició de la cultura a la tecnologia*. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 1994.

Les polítiques d'informació local també han d'incidir especialment en la correcció dels riscos de despersonalització cultural que podrien derivar-se de la globalització i, especialment han de fer-ho, en preservar i promoure la identitat cultural dels ciutadans de la comunitat local.

Evidentment, en totes aquestes possibles línies d'actuació, la biblioteca pública pot —ha de— jugar un paper clau: en la societat de la informació, la biblioteca pública ha d'actuar com a agent local de comunicació, mediador entre la informació i la població, com a la seva manera de contribuir al desenvolupament econòmic i cultural i a la cohesió social del municipi, i de manera subseqüent, a la seva projecció exterior. Tal com diu Assumpta Bailac, “la biblioteca no ha de facilitar només informació, sinó que ha de potenciar el desenvolupament de la competència i de les capacitats per interpretar i que permetin produir coneixements i valors.”¹⁰

Al nostre entendre, la seva mediació pot fer-la mitjançant tres línies d'actuació, que han de ser propòsits que han d'orientar la seva intervenció:

1. Facilitar i promoure l'accés generalitzat (de tota la població) al coneixement universal. I per això intentar garantir:
 - L'accessibilitat al coneixement universal,
 - La disponibilitat de la informació per a satisfer les necessitats d'informació de la seva comunitat.
2. Facilitar l'accés “exterior” al coneixement de les especificitats locals.
3. Donar suport i fomentar la producció local de coneixement, i proveir-hi valor afegit.

En coherència amb aquests propòsits, la biblioteca pública hauria de tenir una actitud activa en la seva orientació a la comunitat, i els anomenats serveis d'informació comunitària haurien de jugar un paper predominant en la seva oferta.

Creiem que aquests propòsits ja orienten avui, en major o menor grau de consciència, les actuacions de les nostres biblioteques públiques, les quals cada vegada estan més orientades a la comunitat. La nostra percepció és la de l'existència d'una realitat potser poc desplegada, però que puntualment sempre ha estat present. Si més no, es poden trobar fàcilment experiències diverses en aquest sentit.

10. Assumpta Bailac i Puigdemívol, “La biblioteca pública a Catalunya” *L'Avenç*, núm. 235 (abril de 1999), p. 29-35.

2.1. Iniciatives d'informació local promogudes des de la biblioteca pública

Pot resultar significativa una experiència viscuda per un dels signants, durant una substitució a l'estiu, de la bibliotecària titular en la biblioteca pública d'un municipi de la costa catalana, quan per la finestra, sense gosar entrar, una família de residents demanaren informació sobre llocs d'interès cultural i natural propers al municipi per visitar durant les seves vacances, tot presentant les seves disculpes ja que no els semblava el lloc adient per demanar-ho, si bé la policia municipal els havia adreçat a la biblioteca, tot i que no ho veien gens clar.

Algunes monografies locals, revistes i premsa comarcal i dossiers temàtics de retalls de premsa que la bibliotecària havia elaborat, donaren acomplida resposta a la seva demanda. La possibilitat d'obtenir en préstec alguns dels documents els sorprengué encara més. Al retornar-los manifestaren com havien gaudit millor de les vacances gràcies a la biblioteca. La informació havia fonamentat la planificació del seu projecte de vacances.

Des dels serveis d'informació i referència, a moltes biblioteques públiques de Catalunya s'estan donant avui atenció a demandes d'informació d'interès comunitari, però hem de reconèixer que la falta d'una sistematització i/o d'una oferta explícita, aquesta percepció no és present en la nostra ciutadania.

Una de les causes pot ser deguda a què la nostra possibilitat d'expressar l'oferta, resulta massa acotada a l'interior del nostre centre. Tanmateix, estem convençuts que disposem en les nostres col·leccions d'una gran quantitat dels recursos necessaris, i en les nostres capacitats, d'habilitats prou satisfactòries. Probablement, allò que ens manca sigui una certa institucionalització d'aquests serveis. Tot i així, si fem una mirada pel conjunt de realitzacions, ben segur que també hi podem detectar diverses praxis de projecció exterior de la biblioteca pública vers al seu públic potencial aportant directament, o influint en la difusió, informació d'interès local o comunitari.

Així, algunes biblioteques editen un butlletí periòdic d'informació a la població, no solament amb les novetats documentals, ressenyes bibliogràfiques i guies dels serveis, sinó, a més, amb continguts de major o més directa implicació en el desenvolupament de la comunitat, per exemple, *"El Caramull de llibres"*, de la Biblioteca Pública de Fraga. Tot i que estem lluny d'assumir l'edició de pàgines web amb respostes a les preguntes més freqüents, cosa ja força habitual en les biblioteques de l'àmbit anglosaxó, un exemple clar és el servei *"Ask a Librarian"* desenvolupat a Birmingham. Model que les biblioteques públiques de les comarques gironines estan desenvolupant en el seu projecte d'integrar en els seus webs un servei de resposta a les "preguntes més freqüents".

Altres aposten per desplegar aquesta projecció exterior mitjançant cooperacions amb altres sistemes d'informació o comunicació de la comunitat. Moltes

biblioteques contribueixen a la programació de l'emissora local, amb la seva participació en l'equip de redactors, o amb la realització d'un programa concret.¹¹ Ens sembla d'especial interès la tasca de la Biblioteca Salvador Vives i Casajoana, de Sant Vicenç de Castellet, on, des de fa molts anys, la redacció de la publicació periòdica d'informació local hi té la seu. L'equip de redactors s'hi reuneix després de l'horari d'atenció al públic, la bibliotecària en forma part i la publicació es nodreix de la col·lecció local, especialment del fons d'imatges gràfiques, amb la qual cosa, la difon i dinamitza.

2.2. Iniciatives promogudes per l'administració de serveis d'informació diversos

Possiblement, les dificultats per a la orientació a la comunitat amb què va haver de créixer el nostre model de biblioteca van afavorir que en l'origen encara recent de les polítiques locals d'informació no es tingués massa en compte la biblioteca pública municipal.

Just als 20 anys d'Ajuntaments democràtics, podem dir que aquests han estat prou sensibles a les polítiques d'informació. Aquestes polítiques, molt orientades a cercar la participació ciutadana, s'han desenvolupat influenciades pel model de comunicació propi dels *mass media* (emissió de continguts i anàlisi a posteriori de la quota d'audiència), d'interès més o menys general i dirigides a tota la població en bloc (butlletí d'informació municipal i premsa periòdica, emissores municipals de ràdio i TV).

També hi ha hagut iniciatives desplegades des de diferents departaments sectorials de la intervenció pública municipal, amb objectius relativament "assistencials", que han desenvolupat serveis d'atenció personalitzada a segments de població o a grups d'afinitat entorn a un mateix tema, fins i tot en poblacions de baixa demografia, en les quals poden suposar una excessivament elevada relació cost-benefici.

Unes i altres resulten estar totalment desconnectades i pateixen de l'absència de planificació global d'una política local d'informació i de comunicació, la qual, al nostre entendre, hauria d'originar-se en el marc de les polítiques cultu-

11. Les cooperacions de les biblioteques públiques amb les emissores locals de ràdio i televisió poden generar programes d'actuacions de molt interès per al desenvolupament cultural del municipi, ja que poden contemplar interaccions adequades per a ambdues institucions, en poder compartir, no solament projectes de difusió i de comunicació, sinó també els tractaments tècnics dels documents i la integració parcial o total de les seves col·leccions: els fons audiovisuals de la biblioteca enriqueixen la comunicació local; i els arxius sonors o d'imatge de les segones institucions poden trobar en aquella un lloc adient per al seu dipòsit, ampliant-se així, de manera complementària, un fons de documentació sobre el municipi.

als (mitjançant una comissió horitzontal o interdepartamental), ja que aquestes es defineixen com a tals, no com finalistes sinó que ho són en tant que instrumentals: l'ús d'eines culturals per a finalitats de desenvolupament comunitari, de cohesió social, de formació personal, de participació ciutadana... en definitiva per "fer comunitat".¹²

En aquest context biblioteques, museus i arxius, instruments per a la preservació, la difusió i la recerca de la memòria, han quedat relativament al marge del desplegament inicial de les polítiques locals d'informació, si més no de manera explícita, i la seva absència pot haver estat determinant en la desconexió total entre les intervencions de la difusió cultural i les de l'assistència social desenvolupades fins fa ben poc.

A més de propostes per part dels experts, recentment hom pot veure oportunitats que marquen una evolució vers la recuperació de la visió del seu paper clau dins la societat de la informació, per part dels responsables polítics.

En aquest sentit creiem que pot ser vista l'aparició d'equipaments amb la voluntat d'integració d'aquests serveis de la memòria, potser iniciada amb timidesa fa uns 6 anys a Sant Feliu de Llobregat amb el planificat veïnatge físic en la construcció de la Biblioteca Montserrat Roig i l'Arxiu Municipal; concretada amb la recent inauguració de l'equipament integrat a Santa Perpètua de la Mogoda; i potser consolidada en l'Estudi previ per a la integració dels serveis de la memòria en un nou Centre Cultural a El Prat de Llobregat.

Possiblement, aquesta integració pot ajudar a afavorir una posició de centralitat entre els serveis d'informació citats més amunt, i esdevenir promotors de la coordinació de les diferents accions de la política local d'informació. Si més no, aquests serveis culturals són els estratègicament més oberts a les possibilitats de donar informació a tothom i atenció personalitzada a necessitats concretes.

Potser per això, també recentment, a iniciativa d'altres polítiques d'informació de l'administració municipal s'ha pensat en la biblioteca pública com a *eina de difusió* i servei d'informació local o d'interès comunitari, especialment per les seves possibilitats en la promoció popular de l'ús de les tecnologies de la informació.

A Tarragona, la Fundació Municipal, que promou la xarxa ciutadana telemàtica TINET, ha iniciat, en el marc d'aquesta, el projecte ECONET, que dona accés públic a Internet a través de TINET i mitjançant la Biblioteca Pública de Tarragona i impulsa la creació i manteniment de sistemes d'informació via web en temes d'interès públic com medi ambient, seguretat ciutadana, atenció a dis-

12. Això no és en absolut contradictori amb situacions com la que es dona a la Municipalitat de Ljusdal (Suècia), on en l'estructura orgànica s'atorga una posició a la biblioteca pública que la situa sota la dependència directa de l'alcaldia, al mateix nivell que qualsevol àrea i sense dependre directament de l'àrea de cultura.

capacitats i tercera edat.¹³ També a Barcelona, està naixent un projecte semblant: DALI (Delivery and Access to Local Information and Services), falta veure si, tal com seria desitjable, comptarà amb la participació de la biblioteca pública.

La participació o la cooperació amb les *xarxes telemàtiques ciutadanes*, –tant si neixen a partir d’iniciatives ciutadanes com moltes de les anomenades *free-nets* (Ravalnet...), amb el suport de l’administració local (Tinet, Infoville a Villena...), o a partir d’un projecte de desenvolupament ciutadà promogut per l’Ajuntament, que ja hom anomena *in-town-nets*, (Plataforma Ciutat Global, a Manlleu)– molt probablement seran reptes de futur per a les biblioteques públiques: les seves ofertes d’informació no han de quedar al marge dels processos de comunicació local que en aquestes xarxes puguin produir-se.

2.3. Experiències d’encreuaments i complementarietats entre polítiques d’informació local i la biblioteca pública

És de suposar que en les accions promogudes en comú entre biblioteques públiques i polítiques locals d’informació és on probablement trobarem la situació més pobra, ja que, si des d’aquestes polítiques no s’ha vist prou la biblioteca com un centre d’informació, a això pot afegir-s’hi l’escassa generalització del diàleg entre els professionals bibliotecaris i els diferents serveis d’informació local.

Aquesta insuficiència de relació entre les iniciatives d’informació local i biblioteca pública és un dels punts dèbils de cara a afrontar la cooperació dels diferents serveis d’informació de la comunitat i, al nostre parer, una de les mancances dels bibliotecaris que més immediatament hem d’esmenar. Cal que els bibliotecaris tinguem ben clara quina és la nostra missió pel que fa al servei d’informació que hem d’oferir a la comunitat a la qual servim. Als 12 punts amb què al *Manifest de la Unesco de la Biblioteca Pública*, de 1994, s’exposen les missions clau, hi queda manifesta de manera ben explícita.

Potser aquesta manca d’implicació per part dels bibliotecaris expliqui la baixa quantitat de projectes i propostes que es presentaren per a optar a les subvencions a activitats locals d’informació del *Pla de suport per a activitats ciutadanes locals 1998-1999* de la Diputació de Barcelona.

El Pla, al que globalment la Diputació ha destinat al 1999 més de 15 milions de pessetes, “té per objectiu d’incentivar les accions de promoció de la lectura i les de disseny i execució de polítiques d’informació a nivell local pensades amb la col·la-

13. Citat a Manuel Sanromà, “Tinet, la primera Red Ciudadana Española”, *Métodos de Información*, vol. 4, núm. 19 (julio 1997), p. 37-40.

boració i els recursos de la biblioteca pública”.¹⁴ té dues línies de subvencions per a les quals va rebre un total de 136 sol·licituds de subvenció d'activitats de programes de foment de la lectura i només 52 sol·licituds de subvenció per iniciatives de polítiques locals d'informació.

Les sol·licituds per a la línia de polítiques d'informació inclouen les següents propostes:¹⁵

- 12 per a revistes d'informació municipal
- 11 per a publicacions diverses de la biblioteca
- 3 per a edició de butlletins de biblioteca
- 14 per a activitats de promoció culturals: cicles de conferències, exposicions, etc.
- 6 per a tallers literaris i de noves tecnologies
- 12 per a actuacions de millora dels serveis
- 10 per a actuacions de difusió dels serveis bibliotecaris
- 4 per a planificacions de noves biblioteques
- 8 per a serveis dedicats a grups d'usuaris amb necessitats especials d'informació: 2 a juvenils, 5 d'orientació a l'ocupació, i 1 a alfabetització per a adults
- 2 per a serveis d'informació comunitària

El punt feble d'aquestes propostes és l'escassa relació amb la biblioteca pública. Les propostes no semblen massa adequades als objectius del programa i les revistes d'informació municipal, com més endavant podrem comprovar, no acostumen a ser editades des de la biblioteca. Amb tot plegat, la quantitat de propostes d'interès és molt reduïda, parer que se'ns corrobora en saber que només han estat 13 els projectes subvencionats, com afirma en un article Assumpta Bailac, en el qual fa una interessant valoració del programa.¹⁶

Tanmateix, tampoc podríem dir que no es donin diverses experiències fruit de sensibilitats compartides entre les polítiques d'informació dels municipis i les biblioteques públiques, i així, el nombre dels subvencionats, que van ser 9 el 1997 ha passat a 13 el 1999.

Les iniciatives més destacades han estat la recent experiència de posar a exposició pública documentació de l'administració municipal (el pressupost d'enguany) iniciada a les biblioteques Mossèn Blancafort i Bisbe Morgades de Man-

14. Informació extreta de: Diputació de Barcelona, Servei de Biblioteques, *Treball en xarxa*, <http://www/biblioteques/Infgen/trebxarxa/Infgen-C1.htm> [consulta: 7/05/99]

15. La divergència en els totals i la relació desglossada és deguda a que moltes sol·licituds presentaven dues o més propostes.

16. Assumpta Bailac i Puigdemívol, “Información a la comunidad”, *Educación y biblioteca*, núm. 100, (abril 1999), p. 25-27.

lleu, a la qual desitgem que trobi la necessària continuïtat. També podríem citar el Centre de Documentació Europea que funciona com un més dels serveis d'informació de la Biblioteca de La Seu d'Urgell. O els punts d'informació juvenil, secció i/o servei de les Biblioteques Municipals de Cunit, La Garriga i Viladecans.

En un altre àmbit cal destacar *CDSX (Centres de Documentació i Biblioteques de Sabadell en Xarxa)*, projecte d'informatització dels fons documentals de les entitats de Sabadell per constituir el catàleg SABA-DOC, coordinat des de les biblioteques públiques de la ciutat, que també pot consultar-se telemàticament des de l'adreça municipal <http://www.ajsabadell.es/cdsx>, des de la qual hom pot accedir també al *Butlletí electrònic de les Biblioteques de Sabadell*. Configurant una xarxa local per a fer accessibles els recursos bibliogràfics de la ciutat.

3. L'ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Des del convenciment de l'existència de moltes actuacions puntuals, més o menys interessants, i per tenir un millor coneixement d'una realitat que pressuposàvem poc desenvolupada, vàrem realitzar un treball de camp amb la tramesa d'una enquesta¹⁷ per recollir el nivell de sensibilitat actual vers l'orientació als ciutadans dels serveis de les nostres biblioteques públiques, així com de la voluntat d'incidir en els processos d'informació local o comunitària i de les sensibilitats vers les necessitats informatives presents en el seu municipi.

L'estudi s'ha plantejat en un qüestionari en forma de pregunta/resposta ràpida. Hem demanat als directors de biblioteca que ens contestessin una sèrie d'aspectes per tal de veure l'estat de la qüestió i per saber fins a quin punt les biblioteques públiques estan esdevenint un centre local d'informació adreçat als ciutadans de la seva àrea geogràfica.

El qüestionari, el model del qual s'adjunta en annex, anava acompanyat d'una carta introductòria on els explicàvem el perquè del nostre estudi, i el nostre agraïment a la seva predisposició a contestar-nos.

El model de carta ha estat lleugerament diferent per a les biblioteques públiques que es gestionen per conveni entre la Diputació de Barcelona i l'Ajunta-

17. Des de la modèstia amb què podem plantejar el nostre treball, realitzat com a exercici de formació en el marc de l'assignatura Polítiques d'informació de la Llicenciatura en Documentació de la EUBD, i amb força ànsia de temps, hem assajat de demanar resposta a un qüestionari, tramès mitjançant correu electrònic, a les 177 biblioteques que en data 30 d'abril de 1999 disposaven d'adreça electrònica. En el nostre estudi no hem tingut en compte els serveis d'atenció a necessitats derivades de la dificultat d'accés a les instal·lacions de la biblioteca, com ara els serveis a presons, a hospitals o a persones malaltes, o els bibliobusos i serveis a zones rurals.

ment pertinent, les biblioteques que treballen en xarxa amb el Servei de Biblioteques i del Patrimoni Bibliogràfic de la Generalitat de Catalunya, i la resta de biblioteques municipals.

Dels 177 qüestionaris enviats només hem obtingut resposta de 49 biblioteques.

Les respostes de les 49 biblioteques han estat les següents:

1. La biblioteca com a centre local d'informació

- L'ajuntament ha pres algun tipus d'acord programàtic referent a la missió de la biblioteca pública tant clarament expressada en els principis del Manifest de la Unesco de la Biblioteca Pública de 1994, que la defineix com a centre d'accés a la informació local?

Resultat: 12 biblioteques han respost SÍ, el que significa gairebé un 25% afirmatiu de les biblioteques que han respost i només un 6,68% respecte al total d'enquestes.

- Penseu que la resta dels tècnics i els polítics del vostre Ajuntament són coneixedors de la tasca informadora que té la biblioteca?

Resultat: 13 biblioteques han respost SÍ, el que significa un 27% afirmatiu de les biblioteques que han respost, i només un 7,34% respecte al total d'enquestes.

2. Vinculació amb els procediments administratius

- Us arriben amb regularitat les publicacions emeses pel vostre Ajuntament i els seus organismes?

Resultat: Malgrat els convenis citats, només 23 biblioteques asseguren que els arriben les publicacions, el que significa gairebé un 47% de les respostes i un 13% respecte al total d'enquestes.

- L'ajuntament usa la biblioteca per a exposició pública de les seves disposicions legals: pressupostos, ordenances, plans d'ordenació, programes, etc.?

Resultat: Només 5 biblioteques exposen la documentació citada, el que significa un 10,20% de les respostes i un 2,82% del total d'enquestes.

- La biblioteca recull i conserva documentació administrativa de la citada anteriorment?

Resultat: 12 biblioteques col·leccionen documentació administrativa, (per què 7 d'elles— pel que es desprèn de la resposta anterior —no l'exposen si la col·leccionen?) És quasi bé el 25% de les respostes i el 6,68 del total d'enquestes.

3. Participació en les polítiques de comunicació

- La biblioteca té relació establerta amb els mitjans de comunicació del municipi o barri?

Resultat: 14 biblioteques tenen alguna relació formalitzada i 35 en tenen de no formalitzada. Aquesta relació ens dona un 100% de les respostes, i gairebé el 28% del total d'enquestes.

- Té relació amb altres agents locals informatius com ara museus, arxius, centres de documentació, oficines de turisme, informació juvenil...

Resultat: 8 són les biblioteques que mantenen una relació formalitzada i 35 no formalitzada. Això significa el 87,7% de les respostes i el 24,3% del total d'enquestes.

- Elaboreu pàgines web locals amb informació local?

Resultat: 11 biblioteques han respost afirmativament, gairebé el 23% de les biblioteques que han respost, i només el 6,21% de les 177 enquestes.

- La biblioteca publica algun butlletí o mitjà de comunicació estable?

Resultat: 17 compten amb butlletí, tot i que quan especifiquen, en la majoria dels casos, observem que es tracta de calendaris de programacions d'activitats o en algun cas, d'una publicació conjunta de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament, no ben bé del butlletí de la biblioteca pròpiament dit.

4. La biblioteca com a centre local d'informació

- Heu dissenyat serveis especialment dedicats als diferents grups d'usuaris?

Resultat: 28 contesten que SÍ, més del 57%, la resposta afirmativa se'n va cap al 15,8% del total d'enquestes.

— A col·lectius especials de persones

Resultat: Discapacitades: 17 biblioteques, 34,7% del parcial i 9,6% del total d'enquestes. En atur: 4 biblioteques, 8,16% del parcial i 2,26% del total d'enquestes.

— A sectors de població:

Resultat: 41 biblioteques, de les 49 que han contestat, tenen algun tipus de servei per col·lectius especials, el que significa que el 83,7% tenen en compte els diferents perfils dels usuaris, com ara:

Dones: 17 biblioteques que majoritàriament ofereixen tertúlies de lectura, més d'un 34,6% de les respostes i un 9,6% del total d'enquestes.

Tercera edat: només 6 donen afirmatiu, el 12,24% del parcial i 3,4% del total d'enquestes.

Joves: només 6, el 12,24% del parcial i el 3,39% del total d'enquestes.

Altres: 12 són les biblioteques que han dissenyat altres tipus de serveis.

— Heu dissenyat serveis d'informació selectiva (a la carta)?

Resultat: 16 biblioteques ofereixen algun tipus de servei, el 32,6% de les 49 que han contestat i el 9% de les 177 qüestionades.

Entitats locals: 10 biblioteques, el 20,40% del parcial i el 5,65% del total d'enquestes.

Empreses: només 1, un potencial per explotar que cal tenir en compte des d'ara mateix.

Finalment pel que fa referència als serveis que es presten a la resta d'agents de l'*administració local, polítics, tècnics...* només són 5 les biblioteques que responen afirmativament, el 10,20% de les respostes, i el 2,82% sobre les 177 biblioteques de la mostra.

En síntesi i sense entrar en cap valoració de les respostes no rebudes, la implicació de la biblioteca pública com a centre local d'informació i la seva vinculació amb els procediments administratius donen uns percentatges molt baixos, inferiors al 25%, i el compromís (almenys en el cas de les biblioteques amb conveni amb la Diputació) d'aportar les publicacions municipals a les biblioteques mostra un baix compliment (22 casos sobre 49 respostes).

Les iniciatives de la biblioteca com a agent local d'informació també mostren una existència ben minsa, per sota del 25%, i les relacions amb els mitjans de comunicació locals, en la majoria dels casos són solament per a la difusió de les activitats per part d'aquests mitjans. Solament 19 biblioteques editen comunica-

cions pròpies (11 webs i 16 butlletins), en molts casos com a seccions d'edicions municipals de l'Àrea de Cultura.

Els serveis a grups de població específics tenen una major presència, superior al 50% de les respostes. Els discapacitats i les dones són els grups per a qui es donen un major nombre de serveis, molt pel davant dels aturats, els joves i la tercera edat.

Solament una biblioteca manifesta donar servei a les empreses locals. Només 10 en donen a les entitats i 5 –tres de les quals a la província de Girona– donen servei al personal de l'administració local.

El model de qüestionari no té cap pretensió de ser un mostrari exhaustiu de les polítiques i serveis desitjables; ara bé, si el considerem una aproximació suficient, el baix nivell de respostes positives que cada biblioteca dóna a les preguntes tancades del qüestionari, marca clarament una insuficient implicació de la biblioteca pública en les polítiques locals d'informació. Solament una biblioteca, la de Terrassa arriba al 50% de respostes positives.

De l'estudi de les informacions aportades en les preguntes obertes del qüestionari podem observar:

— *Mitjans de comunicació locals*

En 49 casos la relació és per a la difusió per part d'aquests de les activitats i serveis de la biblioteca i en 11 s'amplia i formalitza en la realització d'un programa periòdic o d'una contribució habitual en la redacció del medi local. En 2 casos presten (a l'emissora de ràdio) materials de la biblioteca, i en 1 contribueixen a la conservació de fons dels mitjans locals. En cap cas es dóna o es rep suport tècnic.

— *Altres agents i serveis informatius locals (PIJ, arxiu, museu, oficina de turisme, etc.)*

En 10 casos la relació solament està en el “mailing” per a la difusió de serveis i activitats i en 14 manifesten intercanvis d'informació. En 4 hi ha intercanvis de materials, en 4 suport tècnic, i en 6 organització conjunta d'activitats. 4 biblioteques manifesten coordinar les activitats amb els altres serveis en el marc de consells, patronats o juntes municipals de cultura.

— *Propostes a l'apartat de les observacions*

Diverses biblioteques lamenten l'escassa percepció de servei d'informació que en té l'Ajuntament. Altres expressen la voluntat d'intentar anar incorporant accions en les línies exposades (proposades?) als qüestionaris.

— *Butlletins de la biblioteca*

Les informacions que segueixen a les 17 respostes afirmatives a la pregunta sobre l'edició de butlletins periòdics de la biblioteca no exposen un panorama massa engrescador, tot i que ens cal encoratjar l'esforç que, en cada cas, es realitza.

Dues són en realitat publicacions editades pel consell o patronat responsable dels serveis bibliotecaris i dels altres serveis culturals; i en un cas és un programa d'elaboració regular de guies de lectura de difusió interna.

Dels 13 restants, solament 4 tenen difusió al territori o al públic objectiu. La resta són de difusió interna entre els usuaris, i la majoria orientats només a donar informació dels serveis i activitats. La periodicitat és mensual, en 2 casos bimensual i en 3 semestral. El nombre de pàgines, gairebé sempre en format dinA4, oscil·la entre 1 i 4, menys en un cas que és de 10/12.

Fan difusió a l'exterior de la biblioteca els següents:

- *L'Olivera*, de la Biblioteca Can Mulà de Mollet del Vallès, surten 350 exemplars que es reparteixen entre els centres cívics, les entitats i les diferents àrees de l'ajuntament.
- *T'interessa*, de la Biblioteca Francesca Bonnemaison, una publicació mensual en full solt amb tirada de 500 exemplars.
- *Biblio 100telles*, de 4 pàgines en format 11x30, amb 70 exemplars al mes.
- Les guies de lectura mensuals de la Biblioteca de Mataró, de 1 o 2 pàgines en format dinA4, de les quals en distribueixen 50.000 exemplars.
- *La Rajola*, de la Biblioteca de Parets del Vallès, semestral, 200 exemplars de 12 pàgines.

3.1. Un cas paradigmàtic: la Biblioteca Central de Terrassa

Si aprofundim més en el coneixement d'aquesta biblioteca podrem veure fàcilment que hi ha un bon nivell de consciència de la seva participació com a servei local d'informació i que aquest status també li reconeix el seu Ajuntament.

Una mostra de la implicació del consistori amb la biblioteca la dona el fet que al web de l'Ajuntament hom pot consultar la *Carta de Serveis* de les Biblioteques Públiques de Terrassa on hi figura la declaració de la seva missió i el compromís de les Biblioteques amb els ciutadans. Els suggeriments o queixes poden adreçar-se directament a l'Alcalde de la ciutat.¹⁸

18. <http://www.terrassa.org/mes_facil/cartes_serveis/biblios.htm>

Sembla clarament percebuda per l'Administració municipal de la ciutat com a centre d'informació local; manté cooperacions estables amb l'emissora de ràdio local, on hi presenta un programa quinzenal sobre llibres, i més puntuals amb la TV i la premsa locals.

Amb altres serveis locals d'informació manté col·laboracions estretes, i en cooperació amb ells, ha muntat un espai, "*Terrassa a l'abast*", des del qual dona informació de la ciutat, principalment d'interès turístic.

Intervé en l'edició de pàgines web locals, on hi ha una secció de la Biblioteca. La pàgina web pròpia pot consultar-se a <<http://www.terrassa.org/bct>>. Formen part de la xarxa informàtica de l'Ajuntament i de la intranet local i tots els PCs de la biblioteca estan connectats al servidor de l'Ajuntament.

Tot i que no tenen cap servei especialment dedicat a grups d'usuaris ni d'informació selectiva, ofereixen informació a totes les persones que els en demanen, siguin institucions o no. El seu servei d'informació, clarament organitzat com una secció de referència, ofereix, a més de les habituals consultes a catàlegs i obres de referència, la consulta a:

- una petita base de dades de dossiers temàtics,
- connexió al servei 010 de l'Ajuntament i consulta a la intranet municipal que conté molta informació de l'administració local i el document "*Fòrum municipal*" amb informació local elaborada a partir de les dades i la documentació que es conserven a l'Arxiu Municipal,
- servei d'internet gratuït per a consulta de webs,
- la base de dades d'informació *EFEDATA*

A més, cedeix sales de treball per a grups de persones i dona atenció a visites escolars i a visites d'entitats locals.

3.2. Presència del tema en l'àmbit dels professionals

Una cerca, amb voluntat de ser exhaustiva, a la base de dades BEDOC,¹⁹ la qual registra 4011 referències de contribucions espanyoles, especialment de Congressos o Jornades, des de l'any 1989 fins a l'actualitat, ens dona els següents resultats:

- Cerca per *informació comunitària* 1 registre
- Cerca per *informació local* 1 registre

19. *Bedoc* [en línia], Madrid: Inforarea, 1995 -, <http://www.inforarea.es/SPA/wphome.htm>. [Consulta: 3 maig 1999]

— Cerca per <i>informació administrativa</i>	1 registre
— Cerca per <i>serveis d'informació</i>	4 registres possiblement relacionats
— Cerca per <i>serveis per al ciutadà</i>	1 registre possiblement relacionat
— Cerca per <i>informació</i>	2 registres possiblement relacionats

La qual cosa representa el 0,025 % de les referències, és a dir, poquíssimes reflexions. Les més pertinents es referencien a la bibliografia final. Als índexs de la llista de distribució d'Iwetel solament es recupera un registre pertinent: la comunicació de la realització d'un curs sobre informació comunitària. Evidentment el tema no genera cap debat viu en els professionals espanyols de la Biblioteconomia, la qual cosa fa pensar que ens hi sentim molt poc motivats.

4. CONCLUSIONS

Tot plegat evidencia l'escassa implicació de les nostres biblioteques públiques com a centres d'informació local, la qual cosa confirma la nostra hipòtesi: lamentablement, l'oblit mutu entre polítiques d'informació local i biblioteca pública és massa alt.

Sembla que la biblioteca pública a casa nostra pateix de la manca de definició de les joves polítiques municipals d'informació, les quals podem dir que ara per ara creixen deixant massa de banda les biblioteques. En tot cas, ens resulta un punt dèbil que els Ajuntaments no pensin prou en el potencial de la biblioteca com a centre local d'informació, si bé podem obtenir una oportunitat de la seva motivació per a proveir d'informació als ciutadans.

Tanmateix, es mostra poc interès per part de les biblioteques en el desenvolupament de processos comunicatius projectats al territori al qual serveixen. Cal que els seus professionals posem més l'accent en el coneixement de les especificitats del municipi i de les necessitats informatives que hi són presents.

Algunes de les accions desitjables, com l'elaboració d'una proposta de missió a aprovar pel Consistori o l'exposició pública dels acords i de la documentació de l'administració municipal i de projectes locals, no suposen ni despesa econòmica ni gran esforç de recursos humans; i tot i així, la seva presència és molt baixa, per la qual cosa hem de concloure que els professionals de la biblioteca tenim bona part de responsabilitat en aquesta manca d'incardinació.

Els bibliotecaris ens hem d'entestar a trencar aquesta tendència: com a agents que intervenim diàriament en la gestió d'una determinada política cultural, som els més ben situats per a ser sensibles a les necessitats de la comunitat i a les seves demandes explícites o implícites de béns i serveis en el camp de la informació. Hem de desenvolupar en les biblioteques públiques una cultura organitzativa que fomenti el

compromís i les responsabilitats personals, “un canvi complet a una cultura dinàmica orientada a projectes, que apunta a una major competència i eficàcia”.²⁰

Per a això, més que pensar en la incorporació de noves accions més o menys puntuals, al nostre parer cal que fem en la nostra biblioteca una reflexió i anàlisi de les possibilitats d'esdevenir un proveïdor d'informació, posicionat clarament en el municipi segons les necessitats de cada realitat local.

Aquesta anàlisi cal plantejar-la buscant les possibilitats de cooperació estreta amb els altres serveis d'informació locals; però també amb les altres institucions, centres docents i organitzacions locals que representin als principals grups d'usuaris. D'acord amb Thorhauge, “La base dels serveis relacionats amb serveis d'informació específica és la cooperació, en contrast amb les biblioteques basades en col·leccions”.²¹

Si la cooperació és la base, l'evolució de la col·lecció en serà un dels resultats. Hauríem de pensar que les nostres biblioteques públiques s'han de nodrir bàsicament de dos *inputs*:

- 1) la informació continguda en els documents,
- 2) les necessitats d'informació dels ciutadans del territori al qual serveix, sovint no prou explicitades.

Els *outputs* bàsics, el marc de la seva producció de serveis, han de ser:

- 1) Donar satisfacció a aquestes necessitats, proporcionant accés a la informació necessària.
- 2) Dotar de valor afegit, en relació a aquestes necessitats presents en el territori, a la informació continguda en els documents de la col·lecció.

Amb l'objectiu de garantir la igualtat d'oportunitats d'informació dels ciutadans i actuant com a agent de comunicació de la informació, la biblioteca pública cal que encoratgi i reforci els processos creatius presents, de manera real o potencial, en el territori.

Per a això fóra bo que la biblioteca pública,

— des de plantejaments que reforcin i ampliïn els serveis de referència i informació, com a serveis de resposta i atenció personalitzada a les necessi-

20. Jens Thorhauge, “Una imagen básica de la biblioteca pública en la sociedad de la información: funciones, tareas y servicios de la biblioteca pública, en: *Las bibliotecas públicas y la sociedad de la información*, Comisión europea, DG XIII /E.4, Madrid: CINDOC, 1998, p. 19.

21. Thorhauge, *ibidem*, p. 17.

- tats informatives detectades o possibles (informació local o comunitària, a trames d'edat, a persones amb necessitats especials, a entitats...),
- estimulés la producció local, promovent debats sobre literatura i sobre centres d'interès locals, tallers de documentació al voltant d'aquests temes, tallers de comunicació oral i/o escrita, sobre Internet, edició de pàgines web...
- en un marc on la cooperació no es vegi solament com a eina recomanable d'interacció amb altres serveis, sinó com a objectiu a desenvolupar en relació amb les entitats i els col·lectius locals, a fi i efecte de millorar la participació ciutadana.

Cal que orientem la biblioteca cap a ser un instrument per a la comunicació dels coneixements de manera que encoratgi i reforci les capacitats de projecte presents en la comunitat, amb les quals cooperi. A partir d'això, s'ha d'iniciar una planificació que ens menarà, ben segur, a avançar gradualment en la realització de noves accions i projectes adequats, els quals, en general, seran ben rebuts pels ciutadans.

Poc a poc, a partir dels documents que es generen en la població, de documents ja presents en la col·lecció i d'una política d'adquisicions també orientada per l'estudi de les necessitats d'informació del territori; i amb les nostres capacitats professionals, podem avançar en la consolidació d'un servei d'informació comunitària i/o local, el qual, ben orientat, acabarà sent un dels serveis bàsics de la biblioteca.

Aquest servei, per a la planificació del qual Mª Ramona Domínguez n'exposa una bona guia,²² incidiria, segons aquesta autora, en atendre aquells sectors de "desfavorits" per als qui la biblioteca oferia un servei insuficient ja que no atenia les seves necessitats d'informació, o també les deficiències que Barugh anomena "degudes a la poca habilitat en l'ús de la informació".²³

Tanmateix, al nostre parer no hauríem de conformar-nos amb això. La seva eficàcia no ha d'estar solament en compensar les desigualtats, cosa d'altra banda prou important, sinó que ha de fer extensives les seves prestacions amb la voluntat de ser, a més, un centre de documentació sobre el territori i/o sobre les especificitats temàtiques presents en la ciutadania d'aquest.

A partir d'això pot donar suport a la fonamentació de projectes presents en les iniciatives dels seus ciutadans i contribuir a la seva projecció exterior. Aquesta és, en definitiva, la millor manera amb què pot contribuir al desenvolupament comunitari: fonamentar directament els processos innovadors de la comunitat, amb la qual cosa es contribueix indirectament a estimular l'ús de la informació.

22. Mª Ramona Domínguez Sanjurjo, "Capítulo 8: Información a la comunidad" en: *Nuevas formas de organización y servicios en la biblioteca pública*, Gijón: Trea, 1996, p.151-179.

23. John Barugh, "Community Information and the public library", *Journal of Librarianship*, 16 (2) (April 1984), p. 77-93.

La biblioteca ha d'actuar com a agent que fomenta la comunicació i l'intercanvi de coneixements, a més de l'encreuament de cultures i la concurrència de la diversitat creativa. Ara bé, és important que, en el canal de transmissió dels missatges, sàpiga situar-se propera al receptor. És la seva sensibilitat per les necessitats informatives de la comunitat allò que li permetrà l'eficàcia en la seva intervenció com a agent de desenvolupament.

No oblidem que, en el pas de la informació al coneixement, que ha de ser l'afany de la nostra mediació, cal en primer lloc, la voluntat d'aprendre del receptor. La nostra feina és dirigir-la als missatges adequats i pertinents.

Aquesta ha de ser, al nostre entendre, la principal capacitat de la biblioteca: en l'època de la globalització, davant l'auge que té el valor de la informació en la immediatesa, pertinent a les més actuals tecnologies de la comunicació ("en directe" o "en temps real"), la biblioteca ha de trobar la seva oportunitat en la comunicació diferida, i no per caprici, sinó per a donar resposta a necessitats informatives dels ciutadans quan aquestes existeixin en temps present.

5. BIBLIOGRAFIA

Aguadé, Enric. "La informació local i comarcal a la biblioteca pública: algunes propostes". *Item*, núm. 15 (1994).

Anglada i de Ferrer, Lluís M. *La biblioteca pública a la societat informacional*. Ponència presentada a *Interacció '98, cultura i poder local*. Barcelona (25 novembre 1998).

Arrebola, J. Federico. "Difusión de la información en la biblioteca: el servicio de información y referencia". *Educación y Biblioteca*, núm. 50 (oct. 94), p. 20-21.

Bailac i Puigdel·lívol, Assumpta. "Información a la comunidad". *Educación y biblioteca*. Núm. 100 (abril 1999), p. 25-27.

Bailac i Puigdel·lívol, Assumpta. "La biblioteca pública a Catalunya". *L'Avenç*. Núm. 235 (abril de 1999), p. 29-35.

Barcelona. Ajuntament. Àrea de Cultura. *Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010. Les biblioteques del segle XXI: de la informació al coneixement*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1998.

Barugh, John. "Community Information and the public library". *Journal of Librarianship*, 16 (2) (April 1984), p. 77-93.

Caldera Serrano, Jorge. "La red de información juvenil de la Comunidad Autónoma de Extremadura". *1as Jornadas Andaluzas de Documentación, 1997*, p. 111-117.

Calenge, Bertrand. "Peut-on définir la bibliothéconomie?: essai théorique". *BBF: Bulletin des Bibliothèques de France*, t. 43, núm. 2 (1998), p. 8-20.

Calenge, Bertrand. *Accueillir, orienter, informer: l'organisation des services aux publics dans les bibliothèques*. Paris: Éditions du Cercle de la Librairie, 1996.

Colomer i Bartrolí, Mercè; Elvira Silleras, María. "Tecnología y calidad del servicio al ciudadano: el centro de información municipal". *VI Jornadas Españolas de Documentación*, 1998, p. 847-853.

Cornella, Alfons. "Políticas de información en España". *Revista de serveis personals locals*, 1996, p. 5-16.

Cornella, Alfons. "Economia de la informació o societat de la informació". *Barcelona Management Review*, núm. 8 (maig-juny 98), p.15-31.

Diputació de Barcelona. *Servei de Biblioteques*. [Document electrònic]. <<http://www.diba.es>>. [Consultat el maig de 1999].

Domínguez Sanjurjo, Mª Ramona. *Nuevas formas de organización y servicios en la biblioteca pública*. Gijón: Trea, 1996

Esteve i Robert, Marcel. "La política local en lectura pública, una realitat que ve de lluny: competència municipal i dret ciutadà". En: *Primera Jornada de Regidors de Cultura*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura, 1997, p. 3-6.

González Oliveras, José Luis. "Proyecto Jumilla: desarrollo de un servicio integrada de información local". *VI Jornadas Españolas de Documentación*, 1998, p. 413-417.

Harris, Michael H.; Hannah, Stan A. *Into the future: the foundations of library and information services in the post-industrial era*. Norwood (New Jersey, USA): Ablex, 1993.

Lancaster, F.W. "Threat or opportunity? the future of library services in the light of technological innovations". *Revista española de documentación científica*, 15, 3 (1992), p. 266-279.

Lancurain, Mª Luisa. "El servicio de información al ciudadano en el Ayuntamiento de Madrid". *Revista general de información y documentación*, v. 5, núm. 2 (1995), p. 223-229.

Majó, Joan. *Xips, cables i poder*. Barcelona: Proa, 1997.

Majó, Joan. "Reflexions sobre les accions que caldria prendre des de les Administracions davant el repte de la Societat Digital". [Document electrònic]. <<http://www.com2002.es/expodoc97/confjm.htm>>. [Consultat el juny de 1998].

Martín Vega, Arturo. "El servicio de referencia comunitaria". *VI Jornadas Españolas de Documentación*, 1998, p. 565-572.

Mayol Fernández, Carme. "Serveis especials". *Item*, núm. 14 (gener-juny 1994), p. 50-61.

Merlo Vega, José Antonio; Merlo Vega, María Jesús. "Servicios de información en línea para el desarrollo local". *VI Jornadas Españolas de Documentación*, 1998. p. 587-596.

Moore, Nick. "La sociedad de la información". En: *Informe mundial sobre la información*. Madrid: UNESCO/CINDOC, 1997, p. 287-300.

Postman, Neil. *Tecnópolis: la rendición de la cultura a la tecnología*. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 1994.

Sorribes, Josep. "Ciudad, telecomunicaciones e información". *Métodos de Información*, v. 4, núm. 19 (julio 1997), p.32-37.

Thorhaug, Jens. "Una imagen básica de la biblioteca pública en la sociedad de la información: funciones, tareas y servicios de la biblioteca pública. En: *Las bibliotecas públicas y la sociedad de la información*. Comisión europea, DG XIII /E.4. Madrid: CINDOC, 1998, p. 7-19.

Unió Europea. *Telemática para bibliotecas. Libro verde sobre el papel de las bibliotecas en la sociedad de la información*. [Document electrònic]. <<http://www2.echo.lu/libraries/es/green.htm>>. [Consultat l'octubre de 1998].

Ventura Bosch, Núria. "Las bibliotecas públicas y la interculturalidad". *Educación y Biblioteca*, VI, 51 (1994), p. 79-81.

Zapico Alonso, Felipe Francisco. "Retos de la política de información en los municipios españoles". *V Jornadas Españolas de Documentación*, 1996. V. 2, p. 913-918.

ANNEX: MODEL DEL QÜESTIONARI SOBRE POLÍTQUES D'INFORMACIÓ LOCAL I BIBLIOTECA PÚBLICA

1. La percepció de l'administració local sobre la biblioteca com a Centre d'informació

— L'Ajuntament ha pres algun tipus d'acord programàtic referent a la missió de la vostra biblioteca pública, tant clarament expressada en els principis del Manifest de la UNESCO de la Biblioteca Pública de 1994, que la defineix com a centre d'accés a la informació local?

SÍ ☐ NO ☐

— Penseu que la resta de tècnics del vostre Ajuntament són coneixedors de la tasca informadora que té la biblioteca?

SÍ ☐ NO ☐

2. Vinculació amb els procediments administratius

— Us arriben amb regularitat les publicacions emeses pel vostre Ajuntament i els seus organismes?

SÍ ☐ NO ☐

— L'ajuntament usa la biblioteca per a exposició pública de les seves disposicions legals: pressupostos, ordenances, plans d'ordenació, programes, etc.?

SÍ ☐ NO ☐

— La biblioteca recull i conserva documentació administrativa de la citada anteriorment?

SÍ ☐ NO ☐

3. La biblioteca com a agent local d'informació: participació en les polítiques de comunicació

— La biblioteca té relació establerta amb els mitjans de comunicació del municipi o barri?

Formalitzada ☐ No formalitzada ☐ No ☐

Si us plau, indiqueu quins mitjans i quina relació:

--	--

— Té relació amb altres agents locals informatius com ara museus, arxius, centres de documentació, oficines de turisme, informació juvenil...

Formalitzada ☐ No formalitzada ☐ No ☐

Si us plau, indiqueu quines institucions i quina relació:

--	--

— Elaboreu o intereniu en l'edició de pàgines web locals amb informació local?

SÍ ☐ NO ☐

— La biblioteca publica algun butlletí o mitjà de comunicació estable?

SÍ ☐ NO ☐

Si us plau, en cas afirmatiu especifiqueu:

Nom: _____

Tirada: _____ Periodicitat: _____ Núm. Pàgines: _____ Format: _____

Difusió: __ interna/als usuaris: __ al territori/públic objectiu: __ altres: __

4. La biblioteca com a centre local d'informació

— Heu dissenyat serveis especialment dedicats als diferents grups d'usuaris?

SÍ ☐ NO ☐

— a col·lectius especials de persones

Discapacitades

SÍ ☐ NO ☐

En atur

SÍ ☐ NO ☐

— a sectors de població

Dones	SÍ ☐	NO ☐
Tercera edat	SÍ ☐	NO ☐
Joves	SÍ ☐	NO ☐
Altres	SÍ ☐	NO ☐

— Heu dissenyat serveis d'informació selectiva (a la carta) adreçats a institucions?

Entitats locals	SÍ ☐	NO ☐
Empreses	SÍ ☐	NO ☐
Administració local: polítics, tècnics...	SÍ ☐	NO ☐

5. Finalment, si voleu ampliar la informació i/o teniu suggeriments si us plau escriviu allò que us sembli oportú

Moltes mercès per la vostra col·laboració, tots aquells que respongueu en menor o major mesura, sereu coneixedors de les conclusions de l'estudi.

Us saludem ben cordialment,

Joan Amorós Fontanals
amorosfj@diba.es

Glòria Pérez Salmerón
perezsg@diba.es